

Herinneringen aan pater Harrie in Batouri

Nederlandse paters van de Orde van de H. Geest, woonden en werkten sinds halverwege de twintigste eeuw in de oost-provincie van Kameroen. In alle uithoeken zetten zij er missieposten op, om de bevolking het christendom te brengen. Naast hun religieuze taken, stichtten zij in de stadjes scholen en dispensaires, dit zijn kleine gezondheidscentra. De missionarissen bezochten ook regelmatig de dorpen waarvan de hutten, die als lintbebouwing langs de roodgekleurde zandwegen staan, zijn opgetrokken uit stammetjes, dichtgesmeerd met leem en een dak van palmladeren. De grote armoede die zij daar aantreffen, liet hen niet onberoerd. Daarom wendde de toenmalige Nederlandse bisschop van provinciehoofdstad Bertoua, mgr. Van Heijgen, zich halverwege de jaren 70 tot de Stichting Nederlandse Vrijwilligers (SNV) in Den Haag, om bouwkundigen, verpleegkundigen en landbouwkundigen te werven, om in de dorpen ontwikkelingswerk te gaan verrichten. Deze aanvraag verliep succesvol, want toen ik in 1983 als verpleegkundige in Batouri arriveerde, werkten er meer dan twintig SNV-ers vol idealisme in Oost-Kameroen.

Maar in dat jeugdige idealisme, daar wrong soms wel de schoen. Want vanaf die jaren 70 raakte de katholieke kerk in Nederland haar gezag bij de gelovigen kwijt en ook SNV-ers wilden niet langer met de missie in Afrika worden geassocieerd. Zoals vele andere katholieken ben ook ik opgegroeid met missiebusjes, postzegels en zilverpapier sparen voor de missie. Maar bij de missie, daar wilden we in Kameroen niet meer bij horen, ook al verschilden de inzichten over hoe ontwikkeling in Afrika moest worden bevorderd, niet zo sterk van elkaar.

De missie is echter ook het postadres van de vrijwilligers, dus zo hebben we toch regelmatig contact met elkaar. Het beeld van de missionaris uit mijn jeugd, is die van een man met een lange baard, gekleed in een lange jurk en zich verplaatsend in een jeep. Maar na aankomst in Batouri maak ik al snel kennis met een heel wat modernere versie: pater Harrie van Loon is alleen als geestelijke te herkennen door het houten kruis dat hij soms om zijn hals draagt. En zijn auto is een eenvoudige witte Renault. Zijn jarenlange ervaring in Batouri, hij woont er sinds 1978, blijkt voor de vrijwilligers een uitkomst, want met alleen jeugdige idealisme in je koffer kom je in Afrika niet ver.

Terwijl ik mij in Batouri installeer, en druk bezig ben met de verfkwest om mijn huisje een fris tintje te geven, verschijnt pater Harrie op een dag in de deuropening met een envelop in zijn hand. 'Er is post voor je uit Nederland, verwacht je goed of slecht nieuws?', vraagt hij. De envelop bevat een telegram uit Nederland, van mijn jongste zusje. Zij blijkt net te zijn bevallen van haar eerste kind, en laat mij dat vol vreugde weten. Harrie had besloten om dit bericht zelf bij me langs te brengen, want je weet maar nooit of het slecht nieuws bevat, en hoe gaat die nieuwe vrijwilligster dat dan in haar eentje oplossen? Zo was pater Harrie, steun en toeverlaat van ons, moderne ontwikkelingswerkers.

Niet veel later blijken er spullen uit mijn huis te zijn gestolen. De verdachte is snel gevonden, het is de man die mijn huis schoonhoudt. In Nederland doe je dan al snel aangifte. Maar hier, tegen iemand die het niet breed heeft, wat moet ik doen? Pater Harrie kent (bijna) iedereen in de stad, dus ga ik bij hem langs voor overleg. Hij weet dat deze man al eerder gestolen heeft en er toen met een reprimande vanaf is gekomen. 'Je moet toch maar aangifte doen', is Harries advies, 'want hij heeft er niets van geleerd'. Respect voor mijn en dijn, waar de katholieke leer zo duidelijk over is, want 'gij zult niet stelen', daar gaat men in Afrika nog wel eens heel anders mee om: het is er heel normaal dat bezit wordt gedeeld. Als een vrouw twee jurken heeft, neemt haar zus er gerust eentje in bezit, zelfs zonder iets te vragen. Na Harries advies doe ik, met bezwaard gemoed, dan toch maar aangifte. De man wordt, tot mijn ontzetting, zelfs veroordeeld tot een gevangenisstraf. Een geluk voor hem is, dat hij bekend staat als een bijzonder goede kok. Het duurt dan ook niet lang of hij zwaait de

scepter in de keuken bij de gevangenisdirecteur thuis. Ik ontmoet hem later zelfs een keer op de markt, waar hij inkopen doet.

Een andere keer tref ik bij Harrie een haveloze man, die gretig op een stuk stokbrood kauwt. 'Als er een bedelaar aan de deur komt, geef ik hem eerst een stuk brood. Als hij echt honger heeft en niet uit is op geld voor bv. alcohol, dan zal hij er direct aan beginnen. Zo scheid ik het kaf van het koren', vertelt Harrie mij. Weer een andere keer heeft hij juist een gelovige uit een dorp in het oerwoud op bezoek gehad. Hij laat mij de olifantskies zien, die de man voor hem had meegebracht. 'Heb jij er belangstelling voor?', vraagt Harrie mij, want hij had zelf al bijna een heel 'gebit' bij elkaar gespaard. Diezelfde kies ligt nu al jaren te pronken in mijn vitrinekast tussen mijn andere schatten uit Kameroen.

Père Henri, zoals zijn parochianen hem noemen, kan met iedereen goed opschieten. Hij woont niet zoals veel paters, op missieposten aan de rand van de stad, maar midden tussen de mensen in de wijk Mokolo. Het is een wijk met veel moslims, waar de moskee dagelijks oproept tot gebed. Het samenleven van christenen en moslims verloopt in Batouri probleemloos.

Maar paters moeten, naast hun parochiewerkzaamheden, ook in hun eigen onderhoud voorzien en daarom leidt Harrie een agentschap van *Cameroon Airlines*. Batouri heeft in die tijd zowaar de beschikking over een klein vliegveld, aan de rand van de stad, achter de wijk Tripano. Er landt tweemaal per week een groot vliegtuig, komend vanuit de hoofdstad Yaoundé. Voor een vliegticket moet je bij Harrie zijn, dus voor bv. de hadj, de reizen naar Mekka, kloppen jaarlijks vele moslims bij hem aan. Het is eind 1985, als ik naar het vliegveld rijd om er een stel vrienden uit Nederland op te halen, die de kerst bij mij in Batouri zullen vieren. Zo dicht bij huis had ik nog nooit een vliegveld!

Het is een bijzonder gezicht als het enorme vliegtuig, waarin de zon weerkaatst, landt op die landingsbaan midden op de savanne, enkel bestaande uit een kilometerslange strook dor gras en rood zand. Het vliegtuig wordt bij de landing geflankeerd door een racende brandweerauto, zo ongeveer de enige die in de hele oost-provincie te vinden is. En als het vliegtuig even later weer opstijgt, verdwijnt de zwaaiende pater Harrie in de enorme stofwolk die 'zijn' vliegtuig doet opstuiven.

Ria Verbeek

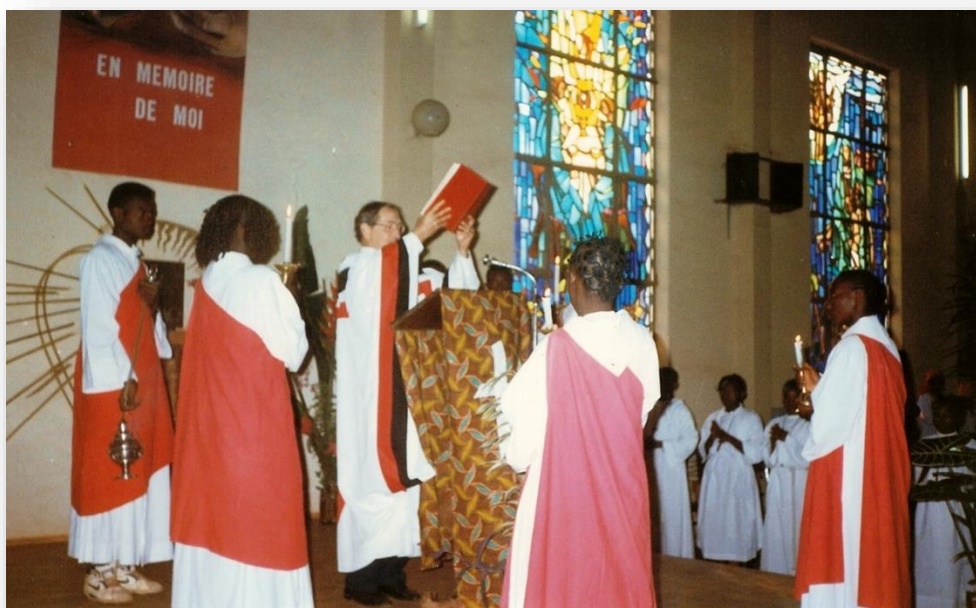
©Terug naar Batouri

Pater Harrie bij het zogenaamde ijkpunt van het vliegveld van Batouri.

Pater Harrie vermaakt zich met bezoekers op de missie. In de witte jurk Silvana Panzeri van het paviljoen *Lèpre et Tuberculose* en initiatiefneemster van het latere *Espérance Vie*.

Pater Harrie tijdens de H. Mis in de latere kathedraal Notre Dame van Batouri.